

Høsten af Roefrø i 1911 og Roefrøhandelen i Vinteren 1911—12.

Af L. Helweg.

I. Høstudbytte og Frøpriser.

Det Materiale, der er lagt til Grund for nærværende Høstberetnings Afsnit I—III er ligesom i de 6 foregaaende Aar skaffet til Veje gennem Spørgeskemaer, som har været sendte en Del større Roefrøhandlere og Roefrøavlere til Udfyldning. Jeg bringer d'Hrr. en Tak for deres værdifulde Bistand ved Fremskaffelsen af dette Bidrag til en Statistik over dansk Roefrøs Stilling paa Udlandets og Indlandets Marked.

Runkelroer.

Hvad Runkelroefrøpriserne angaar, var Aaret 1910—11 et saa mærkværdigt Aar, som man aldrig har haft Magen til.

I sidste Høstberetning blev det ved Omtalen af Udsigterne for den kommende Høst paapeget, at man sandsynligvis vilde faa lille Udbytte, høje Priser og adskillige Muligheder for en lønnende Eksport til Tyskland (se 18. Bind, Side 453).

Frøroerne var i 1911 saa stærkt og tidligt angrebne af sorte Bladlus, at noget lignende ikke har været set før herhjemme. Lusene begyndte at vise sig sidst i Maj, men i Dagene mellem 10. og 12. Juli — enkelte Steder lidt senere — blev Lusene hele Landet over dræbte af en Svamp, og Frøavlerne blev dermed befriede for denne Plage. Den Skade, Lusene havde anrettet, var ikke større, end at Roerne mange Steder kunde have naaet at give en ret god Høst, hvis Vejret havde været nogenlunde gunstigt. Den vedholdende Tørke og stærke Solvarme i Juli, August og delvis September havde imidlertid

til Følge, at mange Planter visnede uden at sætte Frø, og selv om Planterne ikke gik ud, var de allerfleste saa svækkede, at de kun ansatte lidt Frø og ofte ret mangelfuldt udviklet Frø. Hertil kom, at Mosaiksygen under de forhaandenværende, uheldige Voksekaar gjorde endnu større Skade end ellers.

Gennemsnitlig maa Landets Høstudbytte ansættes til 10—12 hkg Runkelroefrø pr. ha, og 1911 har altsaa været et omtrent ligesaa daarligt Frøaar som 1909. I 1905, 1906 og 1910 var Frøudbyttet næsten dobbelt saa stort. Hos de enkelte Avlere varierer Udbyttet pr. ha i daarlige Frøaar altid meget stærkere end i gode Frøaar. Dette viste sig ogsaa i 1911. Der er saaledes enkelte ganske særlig heldige Avlere, som har høstet ca. 30 hkg pr. ha, men der er adskillige, som ikke har haft mere end 1—2 hkg pr. ha.

Foruden det ringe Høstudbytte var der tillige den Vanskelighed, at Spiringsprocenten, Spirehastigheden og Kornvægten gennemgaaende var mangelfuld, med andre Ord: meget af det i 1911 avlede Runkelroefrø var af daarlig Kvalitet. Aarsagerne hertil er sandsynligvis flere. Først og fremmest synes det at være begrundet i, at Solheden og Tørken har bevirket mangelfuld Befrugtning af Blomsterne og mangelfuld Udvikling af Frøet. Tyskland havde ligeledes en meget tør og varm Sommer, og det tyske Frø, som ellers under normale Forhold som oftest spirer adskilligt bedre end det danske, var i Aar paa ingen Maade bedre, snarere ringere end det danske Frø. Dernæst kan Luseangrebet og den derved nødvendiggjorde Sprøjtning med Tobaksekstrakt i den første Blomstringstid maaske have medvirket til, at Befrugtningen er slaaet fejl. Endelig er der indtruffet Tilfælde, hvor det rimeligvis er et for stort Vandindhold i Frøet, der har bevirket, at Spireevnen er gaaet tilbage. Vejret i Høsttiden var tørt og varmt, og Frøet kom godt i Hus, men under Lagringen paa Frøavlernes Lofter i Løbet af November og December har Frøet indsugnet Fugtighed fra Luften. Direktør *Dorph-Petersen* ved Dansk Frøkontrol meddeler, at i Gennemsnit af en stor Mængde Undersøgelser stillede Vandprocenten sig saaledes:

Septemberprøverne.....	13.8	pCt.	Vand
Oktober —	13.5	—	—
November —	14.2	—	—
December —	15.4	—	—

Som det vil erindres, er den tilladelige Maksimumsgrænse for Vandindholdet i Runkelroefrø 15 pCt. I denne Forbindelse skal kun nævnes, at ogsaa i Kaalroe- og Turnipsfrø har der vist sig en kendelig Stigning i Vandindholdet. I September var Vandprocenten gennemsnitlig ca. 7.5 pCt., men i Januar 11 pCt. For Kaalroefrø er den tilladelige Maksimumsgrænse 9 pCt., for Turnipsfrø 7 pCt. Man ser altsaa heraf, at selv efter et saa ualmindelig tørt Høstvejr, som vi havde i 1911, er Tørreapparater uundværlige, og til alle fire Slags Rodfrugfrø har de derfor været i Brug i fuldt saa stor Udstrækning som Aaret forud. Overgemt Frø, der er kunstig tørret, indsuger ikke Fugtighed fra Luften.

Aarets Spiringsprocent i 12 Døgn er af Dansk Frøkontrol ansat til 75 pCt., men der var mange Partier, der kun spirede med 50—70 pCt., og det var forholdsvis sjældent at træffe nyavlede Partier, som ved Saatiden spirede med over 80 pCt. Gennemgaaende var Spiringsprocenten højere i Efteraaret end sidst paa Sæsonen. Et stort Frøfirma opgiver som Middel for deres talrige Partier fra Avlerne, at Frø, modtaget inden Oktober, spirede med 77.7 pCt., inden November med 72.2 og efter 1. November med kun 64.7 pCt. Hvis det trækker for længe ud, før Partier med for højt Vandindhold bliver kunstig tørrede, bliver Følgen i Reglen en betydelig Nedgang i Spireevnen. Det synes derfor at maatte tilraades Avlerne at sørge for, at Frøet bliver aftærsket og kunstig tørret saa hurtigt efter Hjemkørselen, som Forholdene tillader.

Sidste Høstberetnings Forudsigelse af høje Frøpriser og en sandsynlig Eksport til Tyskland gik i Opfyldelse. Sæsonen 1910—11 sluttede med 25—27 Kr. pr. 50 kg Frø, og enkelte Frøhandlere, som laa med meget store Lagre overgemt Frø, solgte derfor allerede i Forsommertiden ret betydelige Partier til Udlandet, da der meldte sig Købere til 36 Kr. pr. 50 kg. Fra sidst i Juli optraadte Tyskerne som mere og mere ivrige Købere og til stadig stigende Priser, efterhaanden som Varmen og Tørken anrettede Ødelæggelser og forringede Høstudsigterne. Dette i Forbindelse med, at Runkelroerne ogsaa herhjemme havde lidt meget, bevirkede, at man allerede midt i August var naaet op paa 50 Kr. pr. 50 kg for Barres og 60 Kr. for Eckendorfer. Først i September var Prisen 60 Kr. pr. 50 kg for Barres, og først i Oktober er der til Tyskland solgt Barres

til 70—75 Kr. og Eckendorfer til 85 Kr. pr. 50 kg. I Løbet af November blev Priserne strammede yderligere, indtil de sidst i December var paa det højeste med 80—90 Kr. for Barres og 90—100 Kr. for Eckendorfer pr. 50 kg. Den livligste Omsætning og den største Eksport til Udlandet fandt Sted i November og indtil midt i December, men efter den Tid var den i Aftagende, og ved Nytaarstid ophørte pludselig saa godt som al Efterspørgsel fra Tyskland. Man havde derfor det Særsyn, at Priserne paa tværs af de fleste Frøhandleres Beregning, fra Nytaar af var dalende herhjemme og sluttede i Marts med 65 Kr. for Barres og 80 Kr. for Eckendorfer pr. 50 kg. Da de største og de fleste Frøpartier blev solgte i den Periode, da Prisen paa Barres var 75 til 85 Kr. pr. 50 kg, maa Aarets Gennemsnitspris anslaaes til 65—70 Kr. pr. 50 kg for Barres og til 75—80 Kr. pr. 50 kg for Eckendorfer. Som sædvanlig er der betalt en Overpris for Frø, avlet paa store Roer, men af det danske Frø, der har været i Markedet i Sæsonen 1911—12, er det saa forsvindende, hvad der har været avlet paa store Roer, at man ved Fastsættelse af Aarets Gennemsnitspris kan se bort herfra.

Med Hensyn til Udlandets en gros Priser da har man det sjældne Tilfælde, at Tysklands og Frankrigs en gros Priser var 10—15 pCt. højere end de danske, men de kom ikke til at spille nogen Rolle for det danske Marked, da der saa godt som ikke er bleven indført Runkelroefrø hertil. Englands Priser paa Runkelroefrø begynder med 75 Kr. pr. 50 kg og slutter med ca. 90 Kr. pr. 50 kg.

At Efterspørgselen efter Runkelroefrø fra Tyskland standse saa pludselig ved Nytaarstid, mener man skal have haft sin Grund i, at Grossister i Sydrusland først paa det Tidspunkt kastede saa store Partier af Eckendorfer og Fodersukkerroer ind paa Verdensmarkedet, at der dermed var sat en Stopper for Salg af dansk Runkelroefrø til de Priser, der var betalte før Nytaar. Det skal være Frøavlere i Sortjordsdistrikterne i Omegnen af Kiew, som har produceret de paagældende Frøpartier.

Kaalroer og Turnips.

Den tørre og varme Sommer havde paa let og mager Jord forringet Udbyttet meget, og paa Kaalroerne havde Rapssnudebillen sine Steder anrettet en Del Skade. Derimod havde

Glimmerbøsserne mod Sædvane omtrent slet ikke vist sig. I Modsætning til Runkelroer havde Kaalroer givet en Middelhøst, og Turnips noget over Middelhøst, ligesom Frøet paa Grund af det gode Høstvejr var af ualmindelig fin Kvalitet. I enkelte Partier Kaalroefrø har der været en Del afskallede Korn, begrundet paa, at Frøet har været for tørt, da det blev tærsket. Gennemsnitlig har

Kaalroer givet.....	12—14	hkg pr. ha
Yellow Tankard.....	11—13	— —
Fynsk Bortfelder.....	12—15	— —

Priserne paa Kaalroefrø og Turnipsfrø har holdt sig faste hele Sæsonen fra først til sidst. Ogsaa i denne Henseende afviger altsaa Kaalroer og Turnips fra Runkelroer.

Bangholm.....	36	Kr. pr. 50 kg
Yellow Tankard.....	26—28	— —
Fynsk Bortfelder.....	36	— —
Dales hybrid.....	34—36	— —

Frø af de bedste, nye 1. Klasses Stammer har hjembragt en Overpris paa 2—4 Kr. pr. 50 kg. Navnlig i Sverige, men delvis ogsaa i Norge er der blandt Frøhandlerne en stadig stigende Forstaaelse af den Betydning, det har, om Frøet kan garanteres at være af en 1. Klasses Stamme.

Man vil rimeligvis undres over, at Yellow Tankard staar med lavere Salgspris, til Trods for at den har givet mindre Udbytte pr. ha, end Fynsk Bortfelder. Grunden er den, at Yellow Tankard ikke egner sig til Udførsel, da den ikke har vundet nogen Udbredelse hverken i Sverige, Norge eller Tyskland, og det er Overproduktionen, der har betinget de lavere Priser. Arealerne til Frøavl af denne Sort vil derfor sikkert blive indskrænkede, og overalt i Avlscenterne, hvor Formaålet for Familieavlen er Salg af Stamfrø, vil man derfor samle Kræfterne om Arbejdet med Fynsk Bortfelder, medens man for Yellow Tankards Vedkommende sandsynligvis vil indskrænke sig til at opretholde, hvad allerede er naaet. Fynsk Bortfelder vinder Aar for Aar mere Udbredelse i Udlandet, og da Danmark endnu har nogenlunde Eneret paa Frøavl af Fynsk Bortfelder, har vi den Fordel, at det bliver os og ikke Skotterne eller Englænderne, der bestemmer Salgsprisen.

De skotske og engelske en gros Priser har været for:

Bangholm	35	Kr. pr. 50 kg
Yellow Tankard.....	30—32	— —
Dales hybrid	32—34	— —

Tilnærmelsesvis har Udlandets Priser altsaa været paa samme Højde som vore. Yellow Tankard Priserne er hos os lavere, men det er kun den ovenfor nævnte Overproduktion, der er Skyld heri. Det blev i sidste Aarsberetning omtalt, at der endogsaa var begyndt at blive eksporteret Kaalroc- og Turnipsfrø til Skotland og England. Det samme har gentaget sig i denne Sæson og efter noget større Maalestok.

Gulerødder.

Naar det i sidste Høstberetning blev udtalt, at Høst-udsigterne var særdeles gunstige herhjemme, men at der i Udlandet og navnlig i Frankrig kun tegnede til at blive en lille Høst, saa har Tiden bekræftet Rigtigheden heraf. Den tørre og varme Sommer begunstigede Frøudbyttet og Spireevnen, og vi havde herhjemme en langt bedre Avl af Gulerodfrø, end vi har haft i flere Aar. Vi havde derfor Frø nok ikke alene til at dække det hjemlige Forbrug, men endogsaa til at eksportere en Del. Spireevnen var forholdsvis ret god. Den ansættes af Dansk Frøkontrol til 70 pCt. gennemsnitlig. Spireevnen i det hjemmeavlede Frø vilde sikkert kunne forbedres en Del, hvis Frøavlernes plukkede Skærmene i Stedet for at høste Frøet med Maskine. At Gulerodsfrøavlens i Frankrig og Tyskland slog fejl, staar rimeligvis i Forbindelse med, at man omplanter Rødderne. Indtræder der en langvarig tør og varm Periode efter Udplantningen, som Tilfældet var i 1911, lider Planterne meget mere, end naar de ikke er omplantede, som det er almindeligt her til Lands. Gulerodsvampen har i Aar næsten ikke været at spore nogen Steder i Frømarkerne.

Udbyttet var som sædvanlig stærkt vekslende, men der blev ret almindelig avlet 8—10 hkg pr. ha. Ligesom for Runkelroer fremkaldte Misvæksten i Udlandet stærkt vekslende Priser. I sidste Høstberetning angaves Prisen paa Champion til 110 Kr. pr. 50 kg og paa Stensballe til 150 Kr. pr. 50 kg., og denne Pris blev staaende uforandret til først i August, saa begyndte den at stige. Sidst i August var den naaet til 150 Kr.

for Champion og 250 Kr. for Stensballe pr. 50 kg, og i November kulminerede den med 275 Kr. for Champion og 325 Kr. for Stensballe pr. 50 kg. Dermed var Markedet forsynet, og Priserne blev vigende, indtil det endte med, at man i Februar atter kunde købe Champion til 150 Kr. og Stensballe til 250 Kr. pr. 50 kg.

Udlandets Priser har været 250 Kr. for Hvid grønhovedet og 275 Kr. for Lobbericher pr. 50 kg, men der har utvivlsomt saa godt som ikke været indført Fodergulerodsfrø hertil. Direkte har derfor Udlandets Priser kun liden Interesse.

II. Udsigter for Høsten i 1912.

Runkelroer. Den strænge Vinter har ikke gjort nævneværdig Skade; ganske vist er der raadnet lidt flere Roer i Kulerne, end der plejer, men det er alligevel kun ganske undtagelsesvis, at der ikke i Foraaret er tilplantet de Arealer, som Avleren ifølge sin Kontrakt skulde tilplante. Det kølige og regnfulde Foraar har bevirket, at Roerne er blevet ualmindelig godt rodfæstede, de har derfor et frisk og kraftig Udseende, og saafremt der ikke støder Uheld til, er der Udsigt til en god Middelhøst. I Skelskøregnen og flere andre Steder har Mosaiksygen nu faaet en saadan Udbredelse, at det ofte kan være vanskeligt at finde Planter, som er fri for Sygdommen, men de fleste angrebne Planter tegner i Aar til at ville give en god Frøafgrøde.

I Tyskland og Frankrig synes Udsigterne for den kommende Høst ikke særlig lovende. Tørken i Eftersommeren bevirkede, at Stiklingroerne blev for smaa, og i Foraaret er der derfor mange Steder tilplantet mindre Arealer end normalt. Hertil kommer, at en lang, tør Periode i Foraaret har forsat Planterne i Væksten; man venter derfor i Sydtykland og Frankrig, at Høsten bliver en Del under Middel. Fra Nordtykland meddeles, at Roerne er kraftige og at det ligesom hos os tegner til en god Middelhøst. Hvorledes det stiller sig med Udsigterne i de frøproducerende Distrikter i Sydrusland, er det vanskeligt med Sikkerhed at afgøre, men det forlyder, at Frøroerne skal staa ret godt. Opgivelserne fra de engelske Avlere er meget forskellige, nogle melder Misvækst, medens andre mener at kunne opnaa et Middeludbytte. Et større skotsk

Firma skriver, at med særlig gunstige Vejrforhold kan man regne med en lille Middelhøst.

Da nu hertil kommer, at der i Modsætning til i Fjor kun ganske undtagelsesvis henligger Lagre af overgemt Frø, og det kun er smaa Lagre, er der al Sandsynlighed for, at Priserne paa Runkelroefrø i den kommende Sæson vil blive forholdsvis høje, men dog adskilligt lavere end i 1911—12.

Kaalroer. Her er Udsigterne for den kommende Høst ikke særlig gunstige. Den tørre og varme Eftersommer bevirkede, at flere af de Avlere, som plejer at saa efter Halvbrak og ikke efter Renbrak maatte pløje deres Frømark om, fordi Frøet ikke kunde spire. Dernæst var der en Del Frømarker, som den strænge Frost havde ødelagt, navnlig i Egne, hvor der ikke laa Sne, som paa Lolland-Falster. Af samme Grund er det jævnlig, at Planterne ikke har taget Skade langs Hegnene og i Lavninger, hvor Sneen havde samlet sig, hvorimod den øvrige Del af Marken er bleven pløjet om og tilsaaet med Vaarsæd. Man kan gøre Regning paa, at Kaalroearealerne til Frø i Aar er en Fjerdedel mindre end det Areal, der ved Saatid i Fjor var paaregnet. Dernæst er Høstudsigterne yderligere forringede ved et ualmindelig stærkt Angreb af Glimmerbøsser. Paa en Del Marker er Blomstringen tilendebragt, men saaledes, at det kun er ganske enkelte Planter hist og her, der har sat Skulper. Frøavlerne har derfor som oftest hugget Toppen af og haaber paa, at Planternes anden Blomstring skal forløbe heldigere end første Blomstring. Ganske vist har omtrent Halvdelen af Markerne ikke lidt af Glimmerbøsser, og disse Marker vil give stort Udbytte, men tages alle Forhold i Betragtning, kan der næppe være Tvivl om, at Kaalroefrø af dansk Avl vil blive sparsomt til Efteraaret.

Hvad Udlandets Avl angaar, da meddeles fra England og Skotland, at Kaalroerne ikke kom rigtig i Vækst fra Efteraaret af, og ligesom hos os har de lidt meget i Vinter. Der klages tillige over en lang, tør Foraarsperiode, som har skadet de unge Planter. Lager af overgemt Frø kan man ikke antage, at Skotterne ligger med, da de i Juni har købt enkelte overgemte Partier her i Landet.

Kaalroefrøet bliver derfor utvivlsomt dyrt i den kommende Sæson, og hvis der ikke indtræffer uforudsete Uheld, vil Priserne blive betydelig højere end i Fjor.

Turnips. Hvad der nys er omtalt for Kaalroer angaaende den Skade, som den tørre Eftersommer og den kolde Vinter har anrettet, gælder i endnu højere Grad om Turnips. Medens Kaalroearaelet var formindsket med en Fjerdedel, var der af Turnips i Foraaret kun to Tredjedele af det kontraherede Areal. Værst har Vinteren taget paa de hvidkødede Sorter, men ogsaa af Fynsk Bortfelder er en Del Marker blevet ødelagte. Planterne var i Foraaret noget spæde, men den megen Regn og Graavejr i Marts og April i Stedet for den sædvanlige Paaskeøsten med Sol om Dagen og Nattefrost, hjalp dem over Vanskelighederne, og da Blomstringen begyndte, var Planterne overalt saa kraftige og sunde, som man kunde ønske sig. Blomstringen forløb under de gunstigste Forhold, og til Forskel fra Kaalroerne, gjorde Glimmerbøsserne ingen Skade. Markerne er overalt udmærket frøsatte og tegner til at give en usædvanlig stor Afrøde, hvad der jo vil bøde noget paa de mange fejlslaaede Marker.

Ogsaa i England og Skotland har Turnipsen klaret sig bedre end Kaalroerne, og der ventes en Middelhøst. Hvorledes det vil komme til at stille sig med Priserne paa Turnipsfrø, er vanskeligt at udtale sig om, men om der end maaske ikke er Sandsynlighed, er der dog i al Fald Mulighed for gode Priser paa Fynsk Bortfelder.

Gulerødder. Overalt, hvor Jorden har været i god Gødningskraft, har den tørre Sommer i Fjor og den kolde Vinter ikke gjort nogen som helst Skade, og det er kun undtagelsesvis, at en enkelt Mark er pløjet om i Foraaret. Ligesom for Turnips har ogsaa for Gulerødderne Foraaret været særlig gunstigt, og foreløbig staar de allerfleste Gulerodsmarker udmærket. Saafremt ikke uventede Uheld indtræder, kan man vente en særdeles god Høst.

I Udlandet synes derimod Gulerodsfrøavlens at være mere eller mindre mislykket. Fra Frankrig meldes delvis Misvækst, fra Tyskland, at en lang, tør Periode efter Udplantningen har forringet Udsigterne betydelig, og i England venter man en meget lille Høst. Man kan derfor atter i Aar vente forholdsvis høje Priser paa Gulerodsfrø.

III. Indførsel og Udførsel af Rodfrugtfrø i 1911—1912.

Indførselen af Rodfrugtfrø har været ganske forsvindende i 1911—12 og indskrænker sig til nogle faa Centner Eckendorferfrø fra Tyskland. Udførselen, som har været jævnt tiltagende i de sidste Aar, naaede i 1911—12 noget større Kvanta end de foregaaende Aar. Der er af

Runkelroefrø udført ca.....	5000	hkg
Kaalroefrø —	1500	»
Turnipsfrø —	4000	»

Som det ved tidligere Lejligheder oftere har været paavist, har Danmark gode Betingelser for at kunne faa en fast, aarlig Eksport af Kaalroefrø og Turnipsfrø, men det samme gælder ikke Runkelroefrø. Der er Lande, hvor Produktionsudgifterne for Runkelroefrø er meget lavere end hos os, og det kan derfor kun blive i Ny og Næ, at vi kan eksportere Runkelroefrø. Naar vi i 1911—12 har naaet en Udførsel paa 5000 hkg Runkelroefrø, maa dette tilskrives et Sammentræf af forskellige Omstændigheder, og en Gentakelse indtræffer maaske aldrig mere. Foruden Misvækst i Frankrig og Tyskland og Vanskeligheder for Efteraarssalg af Runkelroefrø fra Sydrusland var det saa heldigt, at der ved Foraarssalgets Slutning i 1911 henlaa ikke mindre end 3500 hkg Runkelroefrø paa danske Frøgrossererers Lofter. Det blev overgemt i Haab om bedre Priser i den kommende Sæson, og altsaa den største Part af de 5000 hkg Runkelroefrø, der er eksporteret, har der været Dækning for i det overgemte Frø. Det er indlysende, at det for vor Roefrøhandels sunde og normale Trivsel maa anses for et stort Gode, at vor Frøhandlerstand herhjemme nu er naaet saa vidt, at indtræffer der en Overproduktion, som i Frøaaret 1910, viger man ikke tilbage for at ligge over med saa store Lagre, at de repræsenterer en Kapital paa omtrent et Par Hundrede Tusinde Kroner. Havde det været for en halv Snes Aar siden, at det ved Nytaarstid trak op til et Overskuds-Lager paa 3500 hkg Runkelroefrø, vilde de allerfleste Frøhandlere have været nødte til at sælge til, hvad Pris de kunde faa. Følgen vilde være bleven et saa stort Prisfald paa Runkelroefrø, at baade Frøhandlerne og Frøavlerne vilde have lidt store Tab, og de eneste, der

vilde have haft Fordel deraf, vilde være bleven de udenlandske Opkøbere.

I tidligere Høstberetninger har det været omtalt, at der for et Par Aar siden var stærk Stemning for at lade Runkelroefrø og Gulerodsfrø avle i Udlandet, selvfølgelig efter dansk Stamfrø. Der synes imidlertid i den nyeste Tid at være foregaaet en Meningsforskydning paa dette Punkt. Paa den ene Side har man set, at der ogsaa i Udlandet kan indtræffe Misvækstaar, og paa den anden Side har man faaet Tro paa, at den Skade, en kold og vaad Sommer anretter paa Runkelroe- og Gulerodsfrø, kan den kunstige Tørring bøde paa. Udviklingen peger derfor i Retning af en Indskrænkning af Frøarealerne i Udlandet og Udvidelse af Arealerne i Indlandet. En medvirkende Aarsag hertil er tillige den Omstændighed, at det viser sig at være en farlig Sag for en Frøhandler at garantere Stammeægthed, naar Frøet er avlet i Udlandet. Gentagne Gange er der gjort den Erfaring, at selv om Frøet er avlet i Kontrakt, under Kontrol og efter eget Stamfrø, kan der begaaes Fejl, som først opdages, efter at Frøet er solgt til Kunderne.

I denne Forbindelse kan der være Grund til at henlede Opmærksomheden paa en Fare, der truer den hjemlige Roe-frøhandel, og som der derfor bør tages Stilling til. Indførsel her til Landet af de i Udlandet gængse Runkelroesorter foregik før Stammeforsøgenes Tid efter stor Maalestok, men er nu efterhaanden ganske ophørt, fordi Roedyrkerne kun vil købe Frø af de danske Stammer. Dette har haft til Følge, at flere større udenlandske Frøavlere blandt andet i Sydtykland har begyndt at organisere en planmæssig Avl af de bedste danske Runkelroestammer. Man har købt Frø af Sludstrup, Lille Taarøje og muligvis flere Stammer, og som det vil være flere Læsere bekendt, har der i de sidste Aar gentagne Gange af tyske Frøhandlere været solgt Frø her til Landet af Sludstrup og Lille Taarøje. I Reglen har dette udenlandske Frø givet noget mindre, stundom meget mindre Udbytte end originalt Frø af disse Stammer, men Frøet er meget billigere end dansk Frø, det har smukt Udseende og fortrinlig Spireevne. For mindre solide Frøhandlere, der ser mere paa egen Fortjeneste i Øjeblikket end paa Kundernes Tarv, kan det være fristende at handle med dette udenlandske Frø af danske Stammer. Da Avlerne i Udlandet afregnes med 15—20 Kr. pr. 50 kg, kan Frøet

her paa Pladsen sælges til 20—24 Kr. pr. 50 kg. At producere godt og stammeægte Frø her i Landet til de Priser er ganske ugørligt, og var det ikke en Kendsgerning, at dette billige udenlandske Frø efter danske Stammer Gang paa Gang har vist sig at staa meget tilbage i Ydeevne for det originale danske Frø, var der ikke andet at gøre end at holde op med Runkelroefrøavlens her i Landet. Da imidlertid Forsøgene, og navnlig de af det fynske Planteavlsudvalg i 1910 og 1911 anstillede Dyrkningsforsøg, har godtgjort, at den Slags billigt Runkelroefrø som oftest giver et Mindreudbytte paa 40—60 Kr. pr. ha, er det indlysende, at det først og fremmest er i Roedyrkernes egen Interesse, at det dyrere danske Runkelroefrø ikke bukkes under i Konkurrencen med det billige udenlandske Frø paa vort hjemlige Marked. »Støt dansk Arbejde« er Tidens Løsen. At støtte Landets Runkelroefrøavlere ved aldrig at købe det billige udenlandske Runkelroefrø vil være til egen Fordel for Roedyrkerne baade direkte og indirekte.

IV. Retssager og Klager i Anledning af daarligt Roefrø.

I Aaret 1911—12 har der ikke været saa mange Klager over daarligt Roefrø som i 1910—11. Grunden hertil er maaske bl. a. den, at Frøhandlerne efterhaanden bliver mere paapassende.

Det blev i sidste Høstberetning omtalt, at en Mand paa Sjælland i Sommeren 1909 under falsk Foregivende af at være Forretningsfører for Omegnens Frøavlere havde solgt 50 hkg Lille Taarøje og 50 hkg Sludstrup til et Frøfirma i Jylland. Da Leveringstiden nærmede sig, købte han hos et Firma paa Fyn 50 hkg »Lille Taarøjelignende« og 50 hkg »Sludstruplignende«. Efter Modtagelsen aabnede han for alle Sækkene, tog Sælgerens Etiketter, hvorpaa der stod »Lille Taarøjelignende« og »Sludstruplignende«, ud af Sækkene og lagde Etiketter ned i Stedet for, hvorpaa han havde skrevet henholdsvis »Lille Taarøje« og »Sludstrup«. Bedrageriet blev opdaget, og Sagen blev indanket for Vordingborg søndre Birks Ekstraret. Dommen faldt den 19. Marts 1912 og gik ud paa, at Indstævnte i Henhold til Straffelovens § 251 idømtes 60 Dages simpelt Fængsel paa sædvanlig Fangekost samt tilpligtedes at udrede Sagens Omkostninger.

Det er altsaa hermed fastslaaet, at Loven om falsk Varebetegnelse kan anvendes, hvis en Frøhandler sælger »Sludstruplignende« eller »Lille Taarøjelignende« for Sludstrup eller Lille Taarøje, og Straffen er Vand og Brød eller simpelt Fængsel. Denne Dom supplerer paa heldig Maade den i sidste Høstberetning omtalte Dom, som blev afsagt af Sø- og Handelsretten den 29. Decbr. 1910, og hvorefter en Frøhandler blev dømt, fordi han under Navn af »Sludstrup« havde solgt Frø, der ganske vist nedstammede fra Frø, der i sin Tid var købt som Sludstrup, men Stammen var i den Grad udartet i de fire Aar, siden den var anskaffet, at den bevislig havde mistet de for Sludstrup-Stammen karakteristiske Egenskaber. Den var derfor ikke Sludstrup længere, og at sælge den for Sludstrup var derfor simpelthen falsk Varebetegnelse.

Mindre samvittighedsfulde Frøhandlere kan være fristede til at gaa noget paa Akkord med Hensyn til korrekt Stammebetegnelse for det Roefrø, de sælger. Det er derfor af stor Betydning for Fremtidens Roefrøhandel herhjemme, at de juridiske Myndigheder med disse to Domme een Gang for alle har fastslaaet Stammenavnets Ukrænkelighed. Alle og enhver vil jo nemlig fremtidig være klar over, at sælger man Roefrø under falsk Stammenavn, kan Straffen blive simpelt Fængsel eller Vand og Brød, foruden at den Paagældende kan blive tilpligtet at erstatte Roedyrkeren det Tab, han lider ved forringet Udbytte, fordi Frøet er af en daarligere Stamme, end det er solgt for.

For den solide Frøhandel vil disse Retskendelser blive en værdifuld Støtte i Konkurrencen med den usolide Frøhandel. Skal den solide Frøhandler kunne sikre sine Kunder Frø af de, til enhver Tid mest yderige Stammer, er han nødt til at anvende mange Penge paa Anskaffelsen af de nye, bedste Stammer, paa Vedligeholdelsen af Stammens gode Egenskaber og paa Kontrollen med Brugsfrøavl. Det er derfor indlysende, at hvis det ikke var saaledes, at der var stræng Straf for Misbrug af Navnene paa de 1. Klasses Roestammer, og hvis den solide Frøhandler ikke paa den Maade var nogenlunde beskyttet mod uhæderlig Konkurrence fra den mindre samvittighedsfulde Frøhandlers Side, vilde de solide Frøhandlers Arbejde for at skaffe Roedyrkerne godt Frø ikke kunne gennemføres i Længden. Gennem Statens Stammeforsøg paapeges det, hvor

de bedste Roestammer findes, men hvis Forholdene var saaledes, at enhver Frøhandler ustraffet efter Forgødtbefindende kunde give det Frø, vedkommende tilfældigvis forhandlede, et af de første Klasses Navne, vilde Stammeforsøgene være omsonst. Ikke alene for Roefrøhandelen, men ogsaa for Landets Roedyrkning er det derfor af den største Betydning, at Stammebegrebet er godkendt af Domstolene.

En anden i Aarets Løb afsagt Domskendelse fortjener af andre Grunde at blive nærmere omtalt. En Husmand paa Sjælland havde af sin Købmand købt 1 kg Kaalroefrø; men da Planterne kom op, viste det sig at være Turnips. Efter Opfordring besigtigede jeg Marken i August. Med 1 kg Frø, der havde kostet 1 Kr., var tilsaaet 15 a, og Roerne var Yellow Tankard. Da Husmanden ikke havde andre Roer til Fodring af sine to Køer end de paagældende Turnips, og da disse ikke kunde antages at holde sig længere end til Nytaar, vilde han derfor være henvist til at maatte købe 36 hl Roer til Fodring af sine to Køer fra Januar til Udbindingstid. Udgiften hertil vilde blive 60 Kr., og da Husmanden vilde have været forskaanet for denne Udgift, hvis Købmanden ikke havde begaaet den Fejl at give ham Turnips i Stedet for Kaalroer, foreslog jeg Skadeserstatningen ansat til 60 Kr., dog med Fradrag af 12 Kr. 50 Øre for de Turnips, som Husmanden havde brugt til Sommerstaldfodring i September.

Dommen faldt den 15. Decbr. 1911 og var saalydende: »Saafremt Citanten, Statshusmand N. N. af R., efter forudgaaende lovlig Stævning inden Retten med Ed bekræfter, at han en af de første Dage i Mai Maaned i Indstævntets, Købmand N. N.'s Butik ved Købet af noget Frø har forlangt Kaalrabifrø, men i Stedet derfor har modtaget Turnipsfrø, bør Indstævnte betale Citanten i Erstatning et saadant Beløb, som to uvildige, af Retten udmeldte Mænd maatte fastsætte, dog ikke over 60 Kr., og vil Sagens Omkostninger være at op hæve.

Drister Citanten sig ikke til saadan Ed at aflægge, bør Indstævnte for Tiltale af Citanten i denne Sag fri at være, og Citanten vil i saa Fald have at betale Indstævnte Sagens Omkostninger med 15 Kr.«

Husmanden meddeler, at han aflagde Eden, og de to af

Retten udnævnte Mænd ansatte Erstatningen til 50 Kr., som Købmanden betalte.

Det er første Gang, at der i en Retssag om Roefrø er bragt Edsaflæggelse i Anvendelse som Erstatning for manglende Beviser eller Vidneforklaring, og det er derfor, at denne Domskendelse er af ganske særlig Interesse. Man har næret Tvivl, om Tilladelse til Edsaflæggelse kunde gives i Frøsager. Hvis det ikke var Tilfældet, vilde Roedyrkeren, hver Gang der indløb Fejl, være prisgivet Købmanden, naar Handelen var foregaaet i Haandkøb og ikke efter skriftlig Ordre. Thi det vil jo nemlig let forstaas, at naar en Købmand, som her, kan komme til at betale 50 Kr. i Bøde ved Salg af for 1 Kr. Frø, saa vil han af yderste Evne søge at formaa Retten til at afvise Sagen under Hensyn til, at Køberen ikke kan bevise, at han har forlangt Kaalroefrø og ikke Turnipsfrø. Det maa derfor siges; at ogsaa denne Retskendelse optrækker en ny og ikke uvigtig Grundlinie paa Roefrøhandelens Omraade.

Af Erstatningsager, som er søgt bilagte uden Domstolenes Mellemkomst, har der i Aar været færre end i de nærmest foregaaende Aar, men til Gengæld har den ene af disse Sager været af ret betydelig Omfang. Et større Firma paa Fyn havde solgt et Parti rød Eckendorfer paa ca. 1000 kg, som var krydset med Sukkerroer. En Prøve af Partiet havde været udsaaet i Forretningens Kontrolmark, og allerede i Juli blev Fejlen opdaget. Der blev straks skrevet til de paagældende Kunder, at Firmaet var villigt til at betale Erstatning for det ved denne Krydsning paaførte Tab.

Frøet var avlet hos en større Godsejer i Tyskland, men efter Firmaets eget Stamfrø. Det samme Stamfrø havde tillige været udsaaet paa en Gaard paa Fyn, men Brugsfrøet, der blev avlet efter dette Stamfrø, viste ingen Krydsning med Sukkerroer, det er altsaa dermed givet, at Krydsningen maa være foregaaet paa Frømarken i Tyskland. Firmaets Kontrollør havde besigtiget Marken i Foraaret 1910, efter at Roerne var udplantede, og havde noteret, at Roerne var smukke og halvstore, ca. 0.5 kg i Gennemsnit. Kontrolløren besigtigede Marken igen om Efteraaret, efter at Frøet var skaaret af, og han trak Roer op hist og her paa Marken uden at finde en eneste, der var forkert. Godsejeren dyrkede ikke Sukkerroer til Frø, men der fandtes en Sukkerroemark i Nærheden med ganske

enkelte Stokløbere. Det er imidlertid meget lidt sandsynligt, at Krydsningen kan skyldes disse Stokløbere, thi i saa Fald maatte Roerne paa de skadelidtes Marker have givet mange Stokløbere, men der fandtes saa godt som ingen Stokløbere. Partiet blev sendt Firmaet i urensset Stand og vejede ved Modtagelsen ca. 2000 kg, altsaa omtrent Halvdelen blev rensset fra paa Firmaets eget Loft. At det var en Krydsning og ikke en Indblanding af Sukkerroefrø, som var foregaaet paa Firmaets Frøloft, var let at godtgøre, idet der nemlig foruden rene Sukkerroer og rene Eckendorfer fandtes ikke saa ganske faa pCt., som var udprægede Overgangsformer mellem Sukkerroer og rød Eckendorfer. Det mest gaadefulde ved denne mærkelige Sag var imidlertid, at de 1000 kg ikke var krydset lige stærkt; nogle Sække gav kun 2 pCt. Sukkerroer, medens andre Sække gav over 50 pCt. Sukkerroer. Man kunde tænke sig, at det muligvis kunde have været Udtyndingen, der var Skyld i den forskellige Sukkerroeprocent, hvis man paa nogle Gaarde havde tilstræbt ved Udtyndingen at lade de kraftige Sukkerroerplanter blive staaende og fjærnet de mindre kraftige Eekendorferplanter, medens man paa andre Gaarde havde udtyndet uden at tage Hensyn til at beholde de kraftigste Planter. At denne Forklaring ikke kunde holde Stik, forelaa der imidlertid Beviser for hos en af de skadelidte. Hos vedkommende var Frøet nemlig sluppet op, og han havde da hos Naboen faaet Frø, som denne havde levnet, og han saaede dette i den ene Side af Roemarken. Paa det med hans eget Frø tilsaaede var der 60 pCt. Sukkerroer, medens det med Nabovens Frø tilsaaede Stykke kun gav 8 pCt. Sukkerroer. Her var altsaa Udtyndingen foregaaet ens, men Sukkerroeprocenten var ikke den samme efter Frøet fra de to Sække. Hvorledes Sammenhængen kan være med denne Krydsning, bliver sandsynligvis næppe nogen Sinde opklaret, men denne Katastrofe har været en gavnlig Lære for det paagældende Firma og andre, idet den har vist, at Kontraktavl med udenlandske Avlere rummer Farer, som man ikke er udsat for, hvis man holder sig til Avl her i Landet.

I Vejleegnen var der solgt 300 kg Frø af dette Parti, og jeg blev anmodet om i Forbindelse med Konsulent *M. K. Kristensen*, Skanderborg, og Konsulent *K. V. Kristoffersen*, Vejle, at foretage en Taksation af Skaden. Erstatningen blev fastsat til:

60 Kr. pr. ha for Marker med iblandet 75 pCt. Sukkerroer.					
40	-	—	—	50	-
20	-	—	—	25	-
10	-	—	—	10	-

Som Begrundelse for denne Taksation blev gjort gældende, at den foreliggende Indblanding af Sukkerroer i en saa tør og varm Sommer som 1911 ikke kunde antages at have forringet Udbyttet i hkg Tørstof pr. ha. Da der ingen Fodringsforsøgsresultater foreligger, som godtgør, at 1 kg Tørstof i Sukkerroer er mindre værd end 1 kg Tørstof i Eckendorfer, maatte man gaa ud fra, at Foderværdien af Afgrøden pr. ha ikke var bleven forringet ved den stedfundne Sukkerroekrydsning. Naar man alligevel mente at kunne foreslaa den ovennævnte Erstatning, var det ud fra den Betragtning, at for Landarbejdere, der ikke er vant til og ikke har Redskaber, egnede til Sukkerroeo-ptagning, er det et baade tidsspildende og besværligt Arbejde at have med Sukkerroer at gøre. Det var derfor rimeligt, at der skulde ydes rigelig Dækning for det Besvær og Bryderi, som Sukkerroeblandingen forvoldte, men heller ikke mere. Det paagældende Frøfirma havde intet at indvende mod den foreslaaede Erstatningsskala, og de Kunder i andre Egne af Landet, som ogsaa havde faaet Frø af dette Parti, fik udbetalt Skadeserstatning efter den samme Skala. Enkelte Steder, hvor Landmændene af den stedlige Købmand var sat op paa at skulle have en Erstatning i Hundreder af Kroner pr. ha, blev der gjort Indvendinger af de skadelidte, men det var kun undtagelsesvis. Det store Flertal af Landmænd fandt den ansatte Skadeserstatning rimelig. Der var endogsaa enkelte gamle Sukkerroedyrkere, som regnede Merarbejdet ved Optagningen af Sukkerroer for saa ubetydeligt, at de ingen Erstatning forlangte. I Erstatningssager bør altid holdes over den Regel, at Roedyrkeren skal have Dækning for det Tab, som den begaaede Fejl har forvoldt, men ekstra Vinding paa Frøhandlerens Bekostning er der ingen Mening i, at den skadelidte faar.

Hvad Kaalroer og Turnips angaar, er der Grund til at fremhæve, at der ikke i Aar er forekommet et eneste Tilfælde, hvor der har været klaget over Indblanding af Raps. Det synes altsaa, som om de mange Bøder, der i de sidste Aar har været betalte for Rapsiblanding, har begyndt at virke afskrækkende.

Det er i Færd med at gaa op for Købmændene, at det er en farlig Sag, naar man handler med Kaalroer og Turnips, saa ogsaa at handle med Raps.

V. En vigtig Reform paa Roefrøhandelens Omraade.

I sidste Høstberetning blev givet en Oversigt over de Fremskridt, der i de seks Aar fra 1905 til 1910 var foregaaet paa Roefrøhandelens Omraade. Man var naaet til at gøre Roefrø af 1. Klasses Stamme saa godt som eneraadende paa det hjemlige Marked, og Frøhandlerne var komne ind paa, foruden at være Forhandlere, tillige at være Avlere af Roefrø. De havde derigennem opnaaet at faa saadan Haand i Hanke med Avlen af det Roefrø, de solgte, at de var i Stand til uden Risiko at kunne garantere, at det Roefrø, de leverede, var af den Stamme, som det blev opgivet at være.

Oprindeligt havde Roefrøhandlerne herhjemme samme Salgsbestemmelse staaende i deres Prisfortegnelser som Udlandets Frøhandlere, nemlig, at Skadeserstatning ydes ikke, selv om det Frø, Køberen modtager, skulde vise sig at være noget andet, end det er solgt for. Har en Roedyrker købt Frø hos en Frøhandler med denne Salgsbestemmelse, er det altsaa ingen Nytte til at anlægge Sag. Selv om det f. Eks. er Rapsfrø, der er leveret for Kaalroefrø, vil Dommeren afvise Klagen under Henvisning til, at den, der har købt Frø efter en Prisfortegnelse med den nævnte Salgsbestemmelse, dermed har anerkendt Salgsbestemmelsen og derfor mistet sin Adkomst til at faa Skadeserstatning, selv om Frøet ikke er, hvad Mærkesedlen i Frøsækken angiver, at det skulde være.

Endnu den Dag i Dag har alle Udlandets Frøhandlere denne Salgsbestemmelse staaende i deres Prislister, og saa længe det i Hovedsagen var udenlandsk Roefrø, der blev handlet med herhjemme, var derfor alle danske Frøhandlere henviste til at maatte have samme Salgsbestemmelse i deres Prislister som Udlandets Frøhandlere. Paatage sig Garanti for Roefrø, som er købt i Udlandet og hos en Frøhandler, der fralægger sig ethvert Ansvar for den leverede Frøvare, kan Frøhandleren selvfølgelig ikke. En Frøhandler i Jylland blev for en Snes Aar siden ruineret, fordi han havde forsømt at sætte Salgsbestemmelsen i sin Prislister. Han havde solgt et større Parti

gulkødet Yellow Tankard, men om Efteraaret viste det sig at være en hvidkødet Green globe. Han blev dømt til at betale en meget betydelig Skadeserstatning, og da det skotske Firma, som han havde købt Frøet af, ingen Forpligtelse havde til at yde Erstatning og derfor ikke vilde betale, havde han intet andet at gøre end at forsvinde til Amerika.

I 1904 enedes de fleste danske Roefrøgrossister om at ændre den gamle Salgsbestemmelse lidt. Salget af hjemmeavlet Roefrø var nemlig tiltaget saa meget, at det kun var i Misvækstaar, at Roefrøgrossisten behøvede at købe i Udlandet. Man mente derfor uden Risiko at kunne indføre den Bestemmelse, at naar Frøet ikke var, hvad det var solgt for, kunde Roedyrkeren faa de Penge tilbage, som han havde betalt for Frøet. For en flygtig Betragtning kunde det synes at være et Fremskridt, men i Virkeligheden var den Mersikkerhed for Roefrøets Ægthed, som denne Salgsbestemmelse gav fremfor den gamle, kun meget lidt værd.

Der hengik imidlertid adskillige Aar, før det gik op for Roedyrkerne, hvor lidet tilfredsstillende denne Salgsbestemmelse var. Først Frøhandelen i 1909 og 1910 aabnede Roedyrkerens Øjne for, at det ikke kunde blive ved at gaa paa den Maade længere, og at der maatte helt andre Salgsbestemmelser til, hvis Landmanden skulde være betrygget mod de store Tab, der kunde blive en Følge af, at Frøet ikke er, hvad det udgives for at være.

Der var bevislig solgt i 1909 ca. 250 hkg og i 1910 ca. 500 hkg under Navn af Sludstrup og Lille Taarøje, men Navnet var falsk, og i 1909 var Mindreudbyttet ca. 100 Kr. pr. ha, i 1910 ca. 60 Kr. pr. ha. Gennem dette falske Sludstrup- og Lille Taarøje-Frø var der altsaa paaført det danske Landbrug et Tab, der maa anslaaes til ca. 300 000 Kr., og vel at mærke, det var alene Salgsbestemmelsen, der var Skyld i, at sligt havde kunnet gaa i Svang. Havde Frøhandlerne ikke vidst, at de i værste Fald kun kunde blive dømt til at lade Roedyrkerne faa Frøet gratis, havde ingen turdet indlade sig paa Salget af dette daarlige udenlandske Sludstrup- og Lille Taarøje-Frø. Havde Salgsbestemmelsen ikke staaet paa deres Prisfortegnelse, og det havde været de paagældende Frøhandlere, der skulde have baaret Tabet paa de 300 000 Kr., skulde de nok have taget sig i Agt, men Salgsbestemmelsen,

vidste de, afskar enhver juridisk Domstol fra at paalægge dem at betale de 300 000 Kr. Det Tab, der var lidt, kunde det ikke hjælpe at røre ved eller beklage sig over, men hvad der skulde og burde gøres, var at sikre mod en Gentagelse. Det var i Ly af Frøhandlernes Salgsbestemmelse, at de for Landbruget saa skæbnsvangre Misligheder var begaaede, og blev Salgsbestemmelsen fjærnet, kunde en Gentagelse ikke finde Sted. Det Maal, man fra Landbrugets Side maatte tilstræbe, var derfor blot det, at Salgsbestemmelsen blev helt eller delvis sat ud af Kraft.

Dette gav Anledning til, at det i Foraaret 1912 blev besluttet af de fleste større Roefrøgrossister, at Salgsbestemmelsen af 1904 fremtidig ikke skulde gælde det Roefrø, som blev solgt under Garantiplombe. For dette bliver der fra den kommende Sæson at regne ydet fuld Garanti for Stammeægthed, og hvis Frøet ikke er, hvad det er solgt for, fastsættes Skadeserstatningens Størrelse af en Voldgift. Et Par Forretninger har anset det for hensigtsmæssigt at sætte en Grænse for den Erstatning, der i et enkelt Aar kan blive tilkendt deres skadelidte og har stillet 10 000 eller 30 000 Kr. til Raadighed hertil. For Køberne er der formentlig ikke nogen Grund til at tillægge dette Forbehold nogen Vægt, og det samme gælder, naar et enkelt Firma simpelthen blot har slettet Salgsbestemmelsen af 1904 paa deres Frølister. Køberen har utvivlsomt samme Sikkerhed, enten den ene eller den anden Form for Udbyttegarantien benyttes.

At købe Roefrø med Garanti for Stammeægthed er noget nyt, og der kan herfor være Anledning til at gøre lidt nærmere Rede derfor. Enhver Frøhandler, der sælger Roefrø med Udbyttegaranti, vil være henvist til om Foraaret at maatte dele sine Salgs-partier i to Grupper. I den ene kommer kun de Partier, som er avlede efter Forretningens eget Stamfrø og under fuldt betryggende Kontrol fra Forretningens Side; det er kun dette Frø, der kan sælges under Garantiplombe. I den anden Gruppe samles derimod de Partier, som Forretningen har købt hos tilfældige Fribyttere herhjemme eller hos Frøavlere i Udlandet, og dette Frø sælges ikke under Garantiplombe, men under den nys omtalte Salgsbestemmelse af 1904. Frøpartierne, henhørende til den første Gruppe, véd Frøhandleren, hvad er, og han kan derfor garantere Stammeægtheden, men det kan han ikke for Frø-

partierne i den anden Gruppe, ganske simpelt, fordi han ikke selv stoler paa, at det er godt Frø. Naar Roedyrkeren køber ugaranteret Roefrø, maa han altsaa gøre sig klart, at ikke engang Frøhandleren, der sælger ham Frøet, tror paa, at det er godt Frø. Man skulde derfor synes, at der herefter maa høre Mod til at tilsaa sin Roemark med ugaranteret Frø.

Vilde man dernæst spørge, om den Risiko, man løber ved at købe det billige, ugaranterede Frø, virkelig er saa stor, at man staar sig ved at betale den Overpris, der forlanges for garanteret Roefrø, saa er det ikke vanskeligt at svare herpaa. For Kaalroer og Turnips vil Overprisen næppe blive mere end nogle faa Øre pr. kg, men for Runkelroer, er det ikke utænkeligt, at Overprisen i visse Aar kan blive betydelig højere. Dersom den ovenfor (se Side 543) omtalte udenlandske Avl af Sludstrup, Lille Taarøje og andre 1. Klasses Stammer udvikler sig, som det tegner til, maa man være forberedt paa, at det kan hænde, at garanteret Sludstrup og Lille Taarøje af dansk Avl kan blive 30 Øre dyrere pr. kg, idet man nemlig maa antage, at det udenlandske Frø ret ofte kan sælges i en gros Handelen til 20—25 Mark pr. 50 kg. Saar Roedyrkeren 18 kg pr. ha, bliver det altsaa 5 Kr. 40 Øre pr. ha, det garanterede Frø koster mere end det ugaranterede. Men skulde det saa hænde, at det udenlandske Sludstrup-Frø ligesom i 1909 gav en Afrøde, der var 100 Kr. mindre værd pr. ha end den danske Sludstrup, vilde Overprisen paa de 5 Kr. 40 Øre for garanteret Frø være vel anvendt.

Køber Roedyrkeren det billige, ugaranterede Roefrø, er der saa stor Sandsynlighed for, at Frøet er af en udartet og daarlig Stamme, at den Overpris, der maa betales for garanteret Frø, er for intet at regne, sammenlignet med den Risiko, der løbes ved at købe ugaranteret Roefrø. Paa den anden Side kan Roedyrkeren gaa ud fra som givet, at Roefrø, der sælges med Udbyttegaranti, er, hvad Mærkesedlen i Sækken angiver, thi Frøhandleren er sig selvfølgelig bevidst, at det kan blive hans Ruin, hvis det Roefrø, han sælger under Garantiplombe, er af en Stamme, der paa Grund af Udartning giver en Afrøde, der maaske er 60—100 Kr. pr. ha mindre værd end Afrøden efter Frø af den ægte Stamme. Fremtidig bliver det altsaa Roedyrkerens egen Sag, om han vil sikre sig mod lignende Tab som de, der fandt Sted i 1909 og 1910. Han kan,

hvis han vil, naar blot han køber garanteret Roefrø. Bestemmer han sig derimod til, paa Trods af Advarslen, at købe ugaranteret Frø, er det hans egen Skyld, naar Frøet giver ham Tab, og hverken sin Frøhandler eller nogen anden kan han i saa Fald lade sine Behrejdelseer gaa ud over.

Man maa derfor haabe, at Salget af ugaranteret Roefrø, som Aarene gaar, bliver stadig aftagende og Salget af garanteret Frø stadig tiltagende.

Set fra det danske Landbrugs Standpunkt, maa denne betydningsfulde Reform paa Roefrøhandelens Omraade ydes den største Anerkendelse og Paaskønnelse. Ikke i noget andet Land er, som hos os, Kravet om Stammeægthed bleven det bærende Princip i Roefrøhandelen. Det lader sig ikke gøre at bedømme Stammeægthed ved en Frøanalyse. Skal Roedyrkeren kunne sikre sig stammeægte Roefrø til Udsæd paa sin Mark, kan dette altsaa kun ske, naar Roefrøhandleren indfører Salg af Roefrø med Garanti for Stammeægthed. Det maa derfor siges at være i sin gode Orden, at Danmark er det første Land, hvor der sælges Roefrø under Garantiplombe. Paa den anden Side kan der ogsaa være Grund til at betone, at Danmark er det eneste Land, hvor Roefrøhandlerne driver deres Forretninger paa en saadan Maade, at de kan sælge Roefrø med Garanti for Stammeægthed. Denne Kendsgerning vil sikkert vække Opmærksomhed langt uden for Landets Grænser, og derved vil Reformen bidrage til at styrke de udenlandske Frøfirmaers Tillid til de danske Frøhandlers Soliditet, hvad forhaabentlig vil bane Vejen for en øget Eksport af Roefrø.

Det var afdøde Grosserer *Chr. P. Jacobsen* ved Markfrøkontoret, der for ca. 30 Aar siden indførte Analysegarantien i Kløver- og Græsfrøhandelen. Det er hans Søn, *J. E. Jacobsen*, Lederen af Frøafdelingen i Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, der har Æren af at være den første, som bragte Udbyttegarantien til Anvendelse i Roefrøhandelen. Der kan ingen Tvivl være om, at hvad Analysegarantien har været for Kløver- og Græsfrøhandelen, vil Udbyttegarantien for Roefrøets Stammeægthed blive for Roefrøhandelen. Man skylder derfor disse to Mænd Tak for den Indsats, de har ydet til Fremme af Soliditeten i Markfrøhandelen herhjemme.